

депутатом Швецем В. Д.): Проект Закону України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45306.

3. Політова А. С. Питання кваліфікації кримінальних проступків у проекті Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо введення інституту кримінальних проступків». *Перспективи розвитку діяльності органів досудового розслідування: процесуальний та організаційний аспект*: міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (Луганськ, 29 квіт. 2013 р.). URL: <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130903.html>.

4. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально процесуального кодексів України щодо введення інституту кримінальних проступків (проект вноситься народним депутатом В.С. Малишевим). Проект Закону України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=48706.

5. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження кримінальних проступків (проект вноситься народними депутатами Кожем'якіним А.А., Паламарчуком М.П., Мосійчуком І.В., Костенко П.П., Купрієм В.М., Бухаревим В.В., Мацолою Р.М., Іщенко В.О., Палатним А.Л., Сотник О.С.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55214.

Петриченко О. П.,

аспірант кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В КРИМІНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВИЇЗД ЗА КОРДОН З ТЕРОРИСТИЧНОЮ МЕТОЮ

У Преамбулі Конституції України наголошено на європейській ідентичності Українського народу, незворотності європейського та євроатлантичного курсу, а однією із засад зовнішньої політики України відповідно до статті 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» є забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі.

Україна, з метою виконання взятих на себе зобов'язань у напрямку європейської інтеграції і як член Ради Європи, має обов'язок гармонізувати кримінальне законодавство у сфері протидії тероризму з відповідними положеннями міжнародно-правових документів.

Так, з метою імплементації Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 року (далі – Конвенція) [1], Законом України від 21 вересня 2006 року № 170-V були внесені зміни до ст. 258 Кримінального кодексу України (далі – КК України), а також запроваджені нові ст.ст. 258-1 – 258-4 КК України.

Крім того, 28 жовтня 2015 року від імені України був підписаний Додатковий протокол до цієї Конвенції (далі – Додатковий протокол). Даним міжнародним нормативно-правовим актом передбачається доповнення Конвенції положеннями стосовно криміналізації діянь за «Виїзд за кордон з терористичною метою» (ст. 4), «Фінансування виїзду за кордон з терористичною метою» (ст. 5), «Організація чи сприяння іншим способом виїзду за кордон з метою терористичної діяльності» (ст. 6).

Хоча даний Додатковий протокол ще не ратифікований, але це не виключає необхідності гармонізації кримінального законодавства України з вказаним міжнародним нормативно-правовим актом. Також слід взяти до уваги і досвід інших європейських країн щодо імплементації даної норми у національне кримінальне законодавство. Так, звертаємо увагу, що такого роду склад злочину вже має місце, наприклад, у ст. 237-4 Пенітенціарного кодексу Естонії [2], який встановлює відповідальність за зловмисне проникнення в Естонську Республіку, здійснене з метою вчинення іншого злочину проти держави (терористичні злочини цей Кодекс відносить до злочинів проти держави).

Різниця лише в тому, що у ст. 4 Додаткового протоколу йдеться про виїзд за кордон з терористичною метою, а в ст. 237-4 ПК Естонії – про в'їзд з такою метою. В.П. Ємельянов, аналізуючи вказану статтю Пенітенціарного кодексу Естонії, пропонує встановити кримінальну відповідальність як за в'їзд в Україну, так і за виїзд за кордон з метою вчинення терористичних злочинів [3, с. 69]. Однак, зауважимо, що в чинному законодавстві не міститься визначення поняття «терористичні злочини». Враховуючи, що над проектом нового Кримінального кодексу України вже працюють в Комісії з питань правової реформи при Президентові України, в перспективі, визначення вказаної дефініції можна було б розмістити в Загальній частині нового КК України за прикладом п. 30 ст. 3 Кримінального кодексу Республіки Казахстан, де надається роз'яснення деяких понять, що містяться у цьому Кодексі [4]. Проте, вказане питання потребує додаткового аналізу і часу на його прийняття.

Тому, з огляду на зазначене, можна погодитись з ініціативою законодавця доповнити КК України новою статтею «Виїзд з України та в'їзд в Україну з терористичною метою» де передбачена кримінальна відповідальність за «виїзд іноземця або особи без громадянства з України до іншої країни (крім країни громадянської належності або країни попереднього постійного проживання), виїзд громадянина України з України до іншої країни (крім країни постійного проживання) з метою організації, підготовки або вчинення злочинів, передбачених статтями 258 – 258-6 цього Кодексу, а також в'їзд в Україну іноземця або особи без громадянства (крім осіб, які постійно проживають в Україні) з тією самою метою.

Кваліфікований склад злочину передбачає встановлення кримінальної відповідальності за те саме діяння, вчинене повторно або за попередньою

змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища.

Особа звільняється від кримінальної відповідальності за вказані діяння, передбачені частиною першою цієї статті, якщо вона до повідомлення їй про підозру у вчиненні нею злочину добровільно відмовилася від подальшої злочинної діяльності, повідомила правоохоронний орган про цей злочин та сприяла запобіганню або припиненню терористичної діяльності, пов'язаної із вчиненням нею злочином, за умови, що в її діях немає складу іншого злочину.

У статті міститься примітка, де вказується, що «країна громадянської належності», «країна попереднього постійного проживання» вживаються у значенні, визначеному Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [5].

Підтримуючи запровадження до КК України вказаної нової статті, звертаємо увагу на відсутність в чинному законодавстві визначення терміну «терористична мета». На наш погляд, надання переліку декількох конкретних терористичних злочинів, як терористичної мети в цій статті, вбачається сумнівною і надто вузькою.

Тому, вважаємо, під «терористичною метою», слід розуміти спеціальну мету, зазначену в диспозиції ч. 1 ст. 258: а) порушення громадської безпеки, залякування населення; б) провокація воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення; в) вплив на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами; г) привертання уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста) [6, с. 867]. Визначення терористичної мети доцільно було б встановити у Законі України «Про боротьбу з тероризмом» де цей термін використовується у ст.ст. 1, 5, 7, 8, а розглядувану нову статтю КК України доповнити приміткою, де зазначити, що термін «терористична мета», використовується у значенні, визначеному Законом України «Про боротьбу з тероризмом».

Вважаємо, що вказані пропозиції призведуть до узгодження кримінального законодавства з міжнародно-правовими стандартами і сприятимуть підвищенню ефективності протидії тероризму.

Список використаних джерел

1. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16.05.2019 // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712.
2. Пенитенциарный кодекс Эстонии. URL: <http://www.juristaitab.ee>.
3. Ємельянов В.П. Антитерористичне законодавство: поняття, система, шляхи вдосконалення: монографія. Харків. Право, 2016. 88 с.
4. Уголовный кодекс Республики Казахстан от 3 июля 2014 г. № 226-V ЗРК. URL: <https://zakon.uchet.kz/rus/docs/K1400000226#z944>.

5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Проект закону України № 2179 від 25.09.2019. (прийнято в першому читанні 01.11.2019). URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66949.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те перероб. та допов. Київ : ВД Дакор, 2018. 1360 с.

Печора К. В.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: головний спеціаліст Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності Міністерства внутрішніх справ України, кандидат юридичних наук, доцент ***Кісілюк Е. М.***

АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У незалежній Україні кримінальне право виконує важливу функцію, в якій синтезована та сформована реакція суспільства та держави на злочин – найнебезпечніше для інтересів окремих індивідів, суспільства і держави діяння. У цьому сенсі, кримінальне право, як і право загалом може претендувати на те, щоб вважатися явищем цивілізації та культури.

У механізмі охорони суспільних відносин і регулювання кримінально-правових відносин, що виникають внаслідок вчинення злочину, кримінальне право займає важливе місце і в найбільш узагальненому вигляді грає роль таких засобів, як: 1) встановлення меж кримінально-правової заборони; 2) стимулювання суспільно корисної поведінки людини; 3) вплив на злочинців; 4) своєрідна форма фіксації досягнень кримінально-правової науки і практики [1, с. 39].

Від повноти та ступеня досконалості законодавчого вираження суспільно-небезпечних діянь залежить спрямованість, зміст та форми реалізації на це діяння з боку як правоохоронних, судових органів, так і суспільства.

Одним із найважливіших питань на сьогодні залишається проблема якості та стабільності кримінального законодавства. Необхідними умовами, які висуваються до закону, є ясність та доступність викладеного у ньому матеріалу. Законодавство про кримінальну відповідальність, залишаючись з одного боку стабільним та незмінним у своїх принципових положеннях та підходах до вирішення поставлених перед ним завдань, з другого – має вдосконалюватися, оновлюватися, змінюватися, тобто постійно розвиватися, бути достатньо динамічним.